

VAIDLUSTUS

Adressaat: **Riigihangete vaidlustuskomisjon**
Tartu mnt 85, Tallinn, Harju maakond, 10115
E-post vako@fin.ee

Riigihanke number: 299050 **Kuupäev:** 23. oktoober 2025

Vaidlustuse esitajad: **Aktsiaselts Salome Auto**
Registrikood 10043453
Kadaka tee 42a, 12915 Tallinn
E-post salome@salome.ee

SALOME TARTU AKTSIASELTS
Registrikood 10124298
Võru tn 242, 51013 Tartu
E-post jaanus.sarapuu@salome.ee

Esindaja: Marit Toom, vandeadvokaat
Advokaadibüroo Kaevando & Partnerid
Roseni 7, 10111 Tallinn
Telefon 66 45 130
E-post menetlus@mklaw.ee

Hankija: **Riigi Tugiteenuste Keskus**
Registrikood 70007340
Lökke 4, 10122 Tallinn
E-post info@rtk.ee

Taotlused:

- 1. Tunnistada kehtetuks Riigi Tugiteenuste Keskuse otsus, millega jäeti ühispakkujad Aktsiaselts Salome Auto ja Salome Tartu Aktsiaselts kvalifitseerimata.**
- 2. Jätta vaidlustusmenetluse kulud Riigi Tugiteenuste Keskuse kanda ning mõista Aktsiaselts Salome Auto ja Salome Tartu Aktsiaselts kulud Riigi Tugiteenuste Keskuselt välja vastavalt edaspidi esitatavale nimekirjale.**

1. Asjaolud

- 1.1. Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi ka **Hankija**) avaldas 30. aprillil 2025 hanketeate hankemenetluses nr 293726 „Sõiduautode varuosade ja pesuvedelike ostmise Päästeametile ja Politsei- ja Piirivalveametile“ (edaspidi ka **esimene hankemenetlus**) (**lisa 1**).
- 1.2. Selles hankemenetluses esitasid pakkumise ühispakkujad Aktsiaselts Salome Auto ning SALOME TARTU AKTSIASELTS (edaspidi ka **Ühispakkujad**). Pakkumise koosseisus esitasid Ühispakkujad ka hankepassid (**lisad 2 ja 3**). Aktsiaselts Salome Auto hankepassi IV osasse „Kvalifitseerimistingimused“ oli kantud muuhulgas järgmine info riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul täidetud sõiduautode varuosade ja sõidukite pesuvedelike või sellega sarnaste asjade müügilepingu/tellimuse kohta:

- 1.2.1. PPA hange "Sõidukite varuosade ostmine" (viitenumber: 195105), PPA hange "Sõidukite varuosade ostmine" (viitenumber: 249174), PPA hange "Sõidukite hooldus- ja remonditeenuse ostmine" (viitenumber 265874).
 - 1.2.2. Kogusumma 600 000 EUR
 - 1.2.3. Ajavahemik 01.05.2018 - 01.05.2023.
- 1.3. Hankija kontrollis viidatud infot ja tegi päringu Politsei- ja Piirivalveametile, et selgitada, kui suures mahus oli Aktsiaselts Salome Auto nimetatud lepinguid viidatud ajavahemikul täitnud. Hankija sai vastuseks, et hankelepingut "Sõidukite varuosade ostmine" (viitenumber 195105) täideti perioodil 30.04.2022 – 29.04.2025 summas 13 901,33 eurot, hankelepingut "Sõidukite varuosade ostmine" (viitenumber 249174) täideti perioodil 30.04.2022 – 29.04.2025 summas 189 364,13 eurot ja hankelepingut "Sõidukite hooldus- ja remonditeenuse ostmine" (viitenumber 265874) täideti perioodil 30.04.2022 – 29.04.2025 summas 162 161,74 eurot.
- 1.4. Kuna ükski viidatud lepingutest ei olnud täidetud vähemalt summas 350 000 eurot, jättis Hankija Ühispakkujad kvalifitseerimata (**lisa 4**). Vastava otsuse edastas Hankija Ühispakkujatele 5. augustil 2025 (**lisa 5 ja 6**).
- 1.5. Kuna ka kumbki ülejäänud pakkujatest – Balti Autoosad Aktsiaselts (10279055) ja Aktsiaselts K.G. Knutsson (10169266) – ei täitnud kvalifitseerimiskriteeriume, lõpetati hanke nr 293726 menetlus lepingut sõlmimata (**lisa 7**).
- 1.6. Esimesest hankemenetlusest saadud info põhjal korrigeeris Hankija kvalifitseerimistingimusi ning kuulutas välja uue hanke. Hankija avaldas 1. septembril 2025 hanketeate hankemenetluses nr 299050 „Sõiduaudode varuosade ja pesuvedelike ostmine Päästeametile ja Politsei- ja Piirivalveametile“ (edaspidi ka **teine hankemenetlus**) (**lisa 8**).
- 1.7. Sisuliselt oli tegemist täpselt sama hankega nagu oli esimene hankemenetlus, kuid muudetud oli vaid kvalifitseerimistingimusi. Teise hankemenetluse tingimuste kohaselt pidi pakkuja kvalifitseerumiseks olema riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul täitnud vähemalt 1 sõiduaudode varuosade (võib sisaldada sõidukite pesuvedelike (sh leotusvahendite ja pigieemaldusvahendite valmissegude)) või sellega sarnaste asjade müügilepingu/tellimuste kogumaksumusega vähemalt 80 000 eurot käibemaksuta (**lisa 9**).
- 1.8. Seega oli Hankija esimeses hankemenetluses esitatud pakkumiste pinnalt kogunud infot, kui palju alla poole tuleb kvalifitseerimistingimustes lepingu kogumaksumuse summa tuua selleks, et kõik esimeses hankemenetluses pakkumuse teinud pakkujad kvalifitseeruksid teises hankemenetluses.
- 1.9. Teises hankemenetluses esitasid pakkumused täpselt samad pakkujad, kes olid esitanud pakkumused ka esimeses hankemenetluses: (1) ühispakkujad Aktsiaselts Salome Auto ning SALOME TARTU AKTSIASELTS, (2) Balti Autoosad Aktsiaselts ja (3) Aktsiaselts K.G. Knutsson.
- 1.10. Inimliku eksituse tõttu jäi seekord Aktsiaselts Salome Auto hankepassi märkimata nende lepingute täpsemad andmed, mille alusel tuvastada Ühispakkujate vastavus kvalifitseerimistingimustele (**lisa 10**), st hankepassi vastav osa jäi osaliselt täitmata. Hankepassi jäi inimliku eksituse tõttu lisamata teave selle kohta, et Aktsiaselts Salome Auto on Hankija poolt nimetatud perioodil täitnud Hankija poolt nimetatud mahus vähemalt 2 hankelepingut – Politsei- ja Piirivalveametiga sõlmitud hankelepingud nr 249174 (summas 216 912 eurot) ja 268574 (summas 202 577 eurot). Hankepassi IV osa oli täidetud vaid osaliselt. Hankepassis oli märgitud, et riigihankelepingute andmed on elektrooniliselt kättesaadavad riigihangete registrist ning et info ei ole

konfidentsiaalne. Seega nähtus hankepassist üheselt, et Ühispakkujad soovivad kvalifitseerimistingimuste täitmiseks endiselt tugineda varasematele hankelepingutele.

- 1.11. 6. oktoobril 2025 edastas Hankija informatsiooni, et kõik pakkujad, sh Ühispakkujad, on tunnistatud vastavaks ja edukaks (**lisa 12**). Seejuures tegid Ühispakkujad parima pakkumuse.
- 1.12. 13. oktoobril 2025 edastas Hankija informatsiooni, et Ühispakkujad on jäetud kvalifitseerimata (**lisad 13 ja 14**).
- 1.13. Ühispakkujad vaidlustavad käesolevaga Hankija otsuse, millega jäeti Ühispakkujad kvalifitseerimata.

2. Vaidlustuse põhjendused

- 2.1. Hankija on rikkunud RHS-st, mille tulemusena on Hankija väärtalt jätnud Ühispakkujad kvalifitseerimata. Hankija oleks pidanud Ühispakkujad kvalifitseerima. Alternatiivselt oleks Hankija pidanud juhtima Ühispakkujate tähelepanu hankepassis esinevale puudusele ning võimaldama Ühispakkujatel puudus kõrvaldada. Hankija teadis, et Ühispakkujad tegelikult vastavad sisuliselt kvalifitseerimistingimustele, seega oleks Hankija pidanud paluma Ühispakkujatel täpsustada, kas nad soovivad endiselt samadele hankelepingutele tugineda. Hankija on seega rikkunud RHS § 98 lõikeid 4 ja 4¹, § 106 lõikeid 6, 7, 8 ja 11. Hankija otsus ei ole proportsionaalne ning kahjustab Ühispakkujate ebamõistliku kvalifitseerimata jätmise tõttu rahaliste vahendite säästlikku kasutamist ja konkurentsi tõhusat ärakasutamist (RHS § 3 punktid 3 ja 5).
- 2.2. RHS § 98 lõige 4 sätestab, et kui pakkuja või taotleja ei esita hankija antud tähtjaks kvalifikatsiooni tõendamiseks vajalikke dokumente või esitatud dokumentide sisu kohta selgitust või selgitamist võimaldavaid andmeid või dokumente ja need andmed või dokumendid ei ole hankijale andmekogus olevate avalike andmete põhjal tasuta kättesaadavad, jätab hankija pakkuja või taotleja kvalifitseerima.
- 2.3. RHS § 98 lõige 4¹ sätestab, et hankija ei nõua käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud dokumentide või andmete esitamist, kui need on talle andmekogus olevate andmete põhjal tasuta kättesaadavad või tal on need dokumendid või andmed olemas ja need on pakkuja või taotleja kvalifitseerimiseks jätkuvalt asjakohased.
- 2.4. RHS § 104 lõige 6 sätestab, et hankija teeb otsuse hankepassis esitatud teabe alusel taotleja või pakkuja kõrvaldamise või kõrvaldamata jätmise, ja kui ta on seadnud pakkujatele või taotlejatele kvalifitseerimise tingimused, kvalifitseerimise või kvalifitseerimata jätmise kohta, välja arvatud RHS § 52 lõikes 3 sätestatud juhul.
- 2.5. RHS § 104 lõige 7 sätestab, et hankijal on õigus kontrollida pakkuja või taotleja kõrvaldamise aluste puudumist ja tema kvalifikatsiooni kogu riigihanke vältel ja nõuda mis tahes ajal pakkujalt või taotlejalt kõigi või mõnede asjakohaste hankepassis esitatud kinnitustele vastavate dokumentide esitamist või esitatud dokumentide sisu selgitamist või selgitamist võimaldavate andmete või dokumentide esitamist või täiendamist. Kui hankijale saab teatavaks asjaolu, et pakkuja või taotleja suhtes esineb mõni kõrvaldamise alus või ta ei vasta hanketeates esitatud kvalifitseerimise tingimustele, võib hankija teha otsuse pakkuja või taotleja kõrvaldamise või kvalifitseerimata jätmise kohta ning kõrvaldada pakkuja või taotleja riigihankest või jätta ta kvalifitseerimata.
- 2.6. RHS § 104 lõige 8 sätestab, et enne hankelepingu sõlmimist nõuab hankija edukalt pakkujalt kõikide asjakohaste hankepassis esitatud kinnitustele vastavate dokumentide esitamist. Pärast pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse tegemist

kontrollib hankija edukal pakkujal kõrvaldamise aluste puudumist ja esitatud kvalifitseerimise tingimustele vastamist ning teeb otsuse eduka pakkuja kõrvaldamise või kõrvaldamata jätmise, ja kui ta on seadnud pakkujatele kvalifitseerimise tingimused, kvalifitseerimise või kvalifitseerimata jätmise kohta.

- 2.7. RHS § 104 lõige 11 sätestab, et hankija ei nõua käesoleva paragrahvi lõigetes 7 ja 8 nimetatud dokumentide esitamist, kui need dokumendid või vastavad andmed on talle andmekogus olevate andmete põhjal tasuta kättesaadavad või tal on need dokumendid või andmed olemas ja need on pakkuja või taotleja suhtes kõrvaldamise aluste puudumise kontrollimiseks või tema kvalifitseerimiseks jätkuvalt asjakohased.
- 2.8. Hankijal oli olemas teave, et Ühispakkujad vastavad kvalifitseerimistingimustele. Ühispakkujad olid Hankijale esimese hankemenetluse käigus esitanud hankepassis andmed Politsei- ja Piirivalveametiga sõlmitud kolme lepingu kohta. Hankija oli seejärel võtnud ühendust Politsei- ja Piirivalveametiga ning kontrollinud sisul, millises mahus nimetatud lepinguid referentsperioodil täideti. Seega kontrollis Hankija Ühispakkujate poolt esitatud andmeid esimeses hankemenetluses sisuliselt tõenditele tuginedes.
- 2.9. Hankijale oli teada ka see, et esimeses hankemenetluses viidatud referentslepingud riigihangetes 249174 ja 265874 on täidetud sellises mahus, et Ühispakkujad kvalifitseeruvad nende alusel ka teises hankemenetluses. Kuna esimene hankemenetlus ebaõnnestus, siis tõi Hankija (tuginedes esimeses hankemenetluses saadud andmetele) kvalifitseerimisnõuete piiri nii palju alla poole, et teises hankemenetluses kvalifitseeruksid kõik kolm esimeses hankemenetluses pakkumuse teinud pakkujat. See tähendab, et juba teise hanke välja kuulutamisel Hankija tegelikult teadis, et Ühispakkujad vastavad kvalifitseerimistingimustele – Hankija ise oli kvalifitseerimistingimusi just sellest eesmärgist lähtudes leebemaks muutnud.
- 2.10. Eeltoodud asjaolusid arvestades ei oleks Hankija tohtinud jätta Ühispakkujaid kvalifitseerimata. Hankija oleks Ühispakkujad pidanud kvalifitseerima või vähemalt andma Ühispakkujatele võimaluse inimliku vea tõttu tekkinud puudus kõrvaldada.
- 2.11. Kohtupraktikast ja õiguskirjandusest tuleneb üheselt, et kvalifitseerimisotsus on hankija kaalutusotsus. Kohtupraktikas on leitud, et ehkki riigihankel osaleda soovivalt ettevõtjalt on kohane nõuda kõrgemat hoolikust, ei ole eriti mahukate andmete ja nõutavate dokumentide suure hulga puhul võimalik inimlikke eksimusi täielikult välistada. Pakkuja kvalifitseerimata jätmise imperatiivne kohustus pisimagi vea korral oleks ebaproportsionaalne.¹ Selleks, et mitte anda pakkujale võimalust kõrvaldatava puuduse korral dokumentide täiendamiseks, peab hankijal olema kaalukas põhjus. Puuduste kõrvaldamise võimalus tuleb anda siis, kui on ilmne, et pakkuja on teinud dokumentide vormistamisel inimliku vea.² Seejuures on avaliku sektori hankijate puhul võimaluse andmine puuduva dokumendi või puudevate andmete esitamiseks ka kooskõlas proportsionaalsuse põhimõtte, ärakuulamisõiguse ja halduse üldise selgitamiskohustusega (vrd HMS § 15 lg 2, § 36 lg 1 p 3), samuti riigihankemenetluse spetsiifiliste põhimõtetega. Pakkujate ebamõistlik kvalifitseerimata jätmine takistaks rahaliste vahendite säästlikku kasutamist ja konkurentsi tõhusat ärakasutamist³ (RHS § 3 punktid 3 ja 5).
- 2.12. Käesoleval juhul on ilmselge, et hankepass jäi osaliselt täitmata inimliku vea tõttu. Viga oli seejuures formaalne, mitte sisuline. Hankijal ei olnud kaalukaid põhjendusi, miks mitte lubada seda puudust kõrvaldada, sest täpsustus ei puudutanud pakkumuse sisulist osa. Samuti on tegemist asjaoludega, mis olid objektiivselt olemas juba pakkumuste esitamise ajal ning seda on võimalik kontrollida – st Ühispakkujad ei saaks

¹ Riigikohtu 13. juuni 2023 otsus 3-3-1-24-13, punkt 17; Riigikohtu 20. detsembri 2019 otsus 3-19-1501, punkt 18.

² Riigikohtu 13. juuni 2023 otsus 3-3-1-24-13, punkt 22.

³ Riigikohtu 13. juuni 2023 otsus 3-3-1-24-13, punkt 15.

nii või teisiti puuduse kõrvaldamise kaudu tagantjärei tekitada enda kvalifitseerimise aluseid kui neid ei oleks esinenud juba pakkumise esitamise ajal. On ebaproportsionaalne ning riigihankemenetluse põhimõtetega vastuolus, kui eeltoodu toob kaasa parima pakkumise teinud Ühispakkujate kõrvale jätmise hankemenetlusest.

- 2.13. Samuti on kohtupraktikas ja õiguskirjanduses läbivalt leitud, et kui hankijal on endal andmed olemas, mis võimaldavad kontrollida pakkuja vastavust kvalifitseerimistingimustele või kui hankija teab, et pakkuja tegelikult vastab kvalifitseerimistingimustele, siis ei saa taolise formaalse puuduse tõttu jätta pakkuja kvalifitseerimata.⁴ Ka see viiks ebaproportsionaalse ning hankemenetluse põhimõtetega vastuolus oleva tulemuseni.
- 2.14. Käesolevas asjas on oluline see, et Hankija oli esimeses hankemenetluses kogunud pakkujatelt, sh Ühispakkujatelt, infot referentslepingute kohta ja seejärel muutnud teises hankemenetluses kvalifitseerimistingimusi nii palju leebemaks, et kõik pakkujad kvalifitseeruksid. See tähendab, et Hankija teadis juba teise hankemenetluse välja kuulutamisel, et Ühispakkujatel on kvalifitseerumiseks nõutavad referentslepingud olemas. See oligi teise hankemenetluse välja kuulutamise eesmärk – et kõik esimeses hankemenetluses pakkumuse esitanud pakkujad kvalifitseeruksid teises hankemenetluses. Seejuures oli tegemist väga värske infoga – Hankija oli kontrollinud Ühispakkujate referentslepinguid augustis 2025 ning teine hange kuulutati välja 1. septembril 2025.
- 2.15. Ühispakkujad leiavad, et just nimelt nende asjaolude tõttu ei saa käesoleval juhul lähtuda sellest kohtupraktikast, mis hankepassis puuduste kõrvaldamist ei võimalda. Hankija ei pidanud käeoleval juhul puuduolevat infot mitte kuskilt otsima – ta oli need samad andmed kõigest kuu aega varem üle kontrollinud ning nende alusel korrigeerinud uue hanke tingimusi sedasi, et kõik varasemad pakkujad kvalifitseeruksid. Hankija 13. oktoobri 2025 otsuse põhjendustest tehtud viited vaidlustuskomisjoni otsusele nr 214-24/284814 ja Tallinna Ringkonnakohtu otsusele 3-19-631 ei ole seetõttu asjakohased, sest kaasuste asjaolud on erinevad. Praegusel juhul prevaleerib asjaolu, et Hankija teadis referentslepingute olemasolust ja sellest, et Ühispakkujad vastavad sisuliselt kvalifitseerimistingimustele, selle üle, et hankepassis olid andmed esitatud puudulikult.
- 2.16. Ühispakkujad juhivad tähelepanu sellele, et Hankija on Ühispakkujate kvalifitseerimata jätmise otsuse põhjendustes (**lisa 14**) täielikult ignoreerinud asjaolu, et Hankija tegelikult teadis, et Ühispakkujad vastavad kvalifitseerimistingimustele ja et Hankijal oli varasemast olemas konkreetsed andmed, milliste referentslepingute kaudu Ühispakkujad kvalifitseerimistingimustele vastavad.
- 2.17. Arvestada tuleb ka sellega, et kuigi käesoleval juhul on hankijaks Riigi Tugiteenuste Keskus, siis hankelepingu sõlmivad Päästeamet ja Politsei- ja Piirivalveamet. Politsei- ja Piirivalveamet on aga Ühispakkujate praegune lepingupartner, kellega sõlmitud lepingute kaudu täidavad Ühispakkujad praeguse hanke kvalifitseerimistingimused. Seega kui hankijaks oleks Politsei- ja Piirivalveamet otse, siis ei saakski tekkida küsimust sellest, kas hankija teab, et Ühispakkujad täidavad sisuliselt kvalifitseerimistingimusi. Politsei- ja Piirivalveameti teadmised Ühispakkujatega sõlmitud lepingute kohta tuleb seega Hankijale omistada.
- 2.18. Lisaks eeltoodule on Ühispakkujad seisukohal, et Hankija ei saanud lähtuda pelgalt hankepassis esitatud teabest seetõttu, et Hankija kasutas pöördmenetlust ning seega

⁴ Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne. Tartu 2025. § 104 kommentaar 35, lk 728 ja kommentaar 50, lk 732. § 98 kommentaar 31, lk 652.

pidi kvalifitseerimistingimuste täitmist kontrollima sisuliselt. Seetõttu ei saanud Hankija lähtuda rangelt formaalsusest, vaid pidi arvestama tal tegelikult olemas olnud informatsiooni Ühispakkujate referentslepingute kohta.

- 2.19. Eeltoodust tulenevalt on Hankija 13. oktoobri 2025 otsus Ühispakkujate kvalifitseerimata jätmise kohta vastuolus RHS-ga ning tuleb kehtetuks tunnistada.

3. Menetluslik teave

- 3.1. **Kinnitus esindusõiguse kohta.** Vandeadvokaat Marit Toom kinnitab, et ta on käesolevas asjas Aktsiaselts Salome Auto ning SALOME TARTU AKTSIASELTS lepinguline esindaja.
- 3.2. **Vaidlustuse tähtaeg.** Ühispakkujad said vaidlustatavast otsusest teada 13. oktoobril 2025, seega on vaidlustuse esitamine 23. oktoobril 2025 tähtaegne.
- 3.3. **Riigilõiv.** Vaidlustuselt on tasutud riigilõiv 1280 eurot.
- 3.4. **Asja läbivaatamise viis.** Asja läbivaatamisel paluvad Ühispakkujad vaadata asi läbi vaidlustuskomisjoni istungil ning soovivad sellel osaleda esindaja kaudu.
- 3.5. **Vaidlustuse ja lisade esitamine.** Käesolev vaidlustus koos lisadega on esitatud riigihangete vaidlustuskomisjonile tiitellehel märgitud kuupäeval e-posti teel.

Lugupidamisega

/digitaalselt allkirjastatud/

Marit Toom

vandeadvokaat

Aktsiaselts Salome Auto ning SALOME TARTU AKTSIASELTS lepinguline esindaja

Lisad:

1. Hanketeade riigihankes 293726;
2. Aktsiaselts Salome Auto hankepass riigihankes 293726;
3. SALOME TARTU AKTSIASELTS hankepass riigihankes 293726;
4. Hankija otsus kvalifitseerimata jätmise kohta riigihankes 293726;
5. Kuvatõmmis RHR-st hankija sõnumi kohta;
6. Kuvatõmmis RHR-ist hankija sõnumi kohta;
7. Hanketeade riigihankes 293726;
8. Hanketeade riigihankes 299050;
9. Hankepass täiendavate selgitustega riigihankes 299050;
10. Aktsiaselts Salome Auto hankepass riigihankes 299050;
11. SALOME TARTU AKTSIASELTS hankepass riigihankes 299050;
12. Hankija 6. oktoobri 2025 otsus;
13. Hankija 13. oktoobri 2025 otsus;
14. Hankija 13. oktoobri 2025 otsuse lisa;
15. Riigilõivu tasumist tõendav dokument.